



## ***Extra hulp voor eigenaren van woningen met label D, E, F, G***

Datum: 16 maart 2023

Status: Projectvoorstel Status Definitief

Opsteller(s): R.J. Naaktgeboren, gemeente Zwartewaterland

## Inhoud

|   |    |
|---|----|
| Introductie   | 3  |
| Samenvatting voorstel                                 | 4  |
| Uitkomsten voortraject, relatie NIP en vervolg aanpak | 5  |
| Projectbeschrijving                                   | 7  |
| 1. Doelen, resultaten en activiteiten                 | 7  |
| 2. De uitdaging in cijfers                            | 8  |
| 3. Doelgroep en gedrag                                | 9  |
| 4. Organisatie  | 10 |
| 5 Kosten en middelen                                  | 12 |
| 6 Projectplanning                                     | 13 |
| 7 Monitoring voortgang                                | 13 |
| 8 Risicomanagement                                    | 14 |
| Bijlage 1: Uit te voeren activiteiten                 | 15 |

## Introductie

De gemeente Zwartewaterland heeft een succesvolle aanpak die eigenaar-bewoners helpt bij het verduurzamen van hun woning. De woningeigenaar doorloopt een aantal stappen en kan na iedere stap kiezen om:

- Een volgende stap te zetten binnen de "Zwartewaterlandse aanpak";
- De volgende stap op eigen gelegenheid te zetten;
- (op dat moment) niet verder te gaan met het verduurzamen van zijn woning.

De stappen zijn de volgende:

- 1) Het bijwonen van een (online)bijeenkomst waarbij de mogelijkheden om je woning te verduurzamen worden toegelicht. Het gaat zowel om technische mogelijkheden als om financiering van maatregelen;
- 2) Een gesprek met een energieadviseur die specifiek verduurzamingsadvies voor de woning geeft;
- 3) Deelname aan een collectief offertetraject van een lokaal bedrijvenconsortium op basis van het verduurzamingsadvies van de energieadviseur
- 4) Het laten uitvoeren van de geoffreerde maatregelen, waarbij de energieadviseur aanspreekpunt is en toeziet op de juiste en tijdige uitvoering van de maatregelen.

De aanpak functioneert goed. Wel worden voornamelijk woningeigenaren bereikt die al geïnteresseerd zijn in verduurzaming en energiebesparing. De uitdaging waarvoor de gemeente Zwartewaterland - en andere gemeenten - staan is om alle woningeigenaren te bereiken. Waarbij de lage energielabels D, E, F, G extra interessant zijn, omdat daar nog veel winst is te halen.

We weten niet welke woningen al verduurzaamd zijn. Daar willen we inzicht in krijgen, zodat we weten welke woningeigenaren nog aan de slag moeten. Zij moeten stappen gaan zetten. En tegelijk willen we inzicht krijgen in de manier waarop wij ze het best kunnen (laten) aanspreken.

Daarom doet de gemeente Zwartewaterland mee aan de Expeditie Overijssel verbouwt. In de opeenvolgende fases van Expeditie Overijssel Verbouwt is gewerkt om de aanpak aan te passen en te verbreden tot de aanpak "Extra hulp voor eigenaren van woningen met label D, E, F, G". De ervaringen en lessen die zijn opgedaan en nog worden opgedaan delen wij met andere gemeenten om een versnelling van de verduurzaming van de particuliere woningvoorraad in gang te zetten.

Dit document beschrijft hoe de extra hulp voor woningeigenaren in de praktijk vorm krijgt.

## Samenvatting voorstel

De aanpak Extra hulp voor eigenaren van woningen met label D, E, F, G die voor Overijssel verbouwt is ontwikkeld kent de volgende stappen:

1. Het in beeld krijgen van het aantal eigenaren van een woning met label D,E,F,G
2. Het activeren van deze eigenaren om isolerende maatregelen te nemen
3. Het aanbieden van ondersteuning met informatieve webinars, en energieadviesgesprekken;
4. Het aanbieden van een offerte voor uitvoering van geadviseerde maatregelen door lokale bedrijven;
5. Het laten uitvoeren van de maatregelen door de bedrijven, waarbij de energieadviseur toeziet dat afspraken worden nagekomen en kwaliteit wordt geleverd.

De stappen 3 tot en met 5 zijn onderdeel van de bestaande "Zwartewaterlandse aanpak"

De aanpak maakt gebruik en bouwt voort op de aanpak die de gemeente samen met de energieadviseur en DCZ, het consortium van lokale bedrijven, ontwikkelde. Deze aanpak heeft zich bewezen.

Aanvullend brengen we de energetische toestand van de bestaande voorraad koopwoningen in kaart. Zo wordt duidelijk op welke groep woningeigenaren we ons moeten richten. Om deze mensen te bereiken ontwikkelen we een communicatiecampagne die zich kenmerkt door een persoonlijke benadering. Hiervoor maken we gebruik van marketingprincipes en de kennis en inzichten over de doelgroep die al zijn opgedaan binnen "Overijssel Verbouwt".

Om woningeigenaren te activeren zoeken we ze "dicht bij huis" op. Dit doen wij door samen met organisaties met wortels in de samenleving activiteiten te organiseren die aandacht en begrip kweken voor de noodzaak van energiebesparing en die praktische oplossingen bieden om met energiebesparing aan de slag te gaan.

Voor de uitvoering van de werkzaamheden doen wij een beroep op de provincie Overijssel, zowel voor een financiële bijdrage (subsidie) als ook voor inhoudelijke hulp en ondersteuning.

Doel van de werkzaamheden is om uiterlijk eind 2025 alle eigenaren van een woning met een D, E, F, G label persoonlijk en actief te hebben benaderd met gerichte informatie over waarom het verstandig is om je woning energiezuinig te maken, over hoe je je woning energiezuinig kan (laten) maken en hoe ze hierbij gebruik kunnen maken van de Zwartewaterlandse aanpak die ontzorgt. We helpen bij het zetten van de eerste of vervolgstap.

## Uitkomsten voortraject, relatie NIP en vervolg aanpak

### *Voortraject*

In het voortraject (fase 3 van Overijssel Verbouwt) is een aantal zaken onderzocht om duidelijk te krijgen wat nodig is om zo veel mogelijk woningeigenaren met een woning met een label D,E,F,G te helpen. Dit heeft geleid tot de volgende uitkomsten:

- De huidige aanpak in Zwartewaterland levert resultaten en werkt voor de gemeente, woningeigenaren en de deelnemende bedrijven. De aanpak wordt de basis van de extra hulp voor eigenaren van woningen met label D,E,F,G.
- Het is logisch om ook label D-woningen onderdeel te maken van het project. Zo is er aansluiting bij het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) dat extra inzet op de labels D,E,F,G. In het NIP ligt de focus op woningeigenaren met een kleine beurs. De aanpak van Zwartewaterland is gericht op alle energetisch slechte woningen.
- De doelgroep is beter in beeld gebracht met INzicht (door informatie op adresniveau geografisch te koppelen met relevante informatie over labels, bouwjaren en woninginventarisatie. Dit heeft een overzicht (zie tabel 1) opgeleverd met informatie over het aantal woningeigenaren dat benaderd wordt.
- Om te weten welke woningeigenaren hulp kunnen gebruiken, is inventarisatie van de bestaande toestand van woningen nodig om te bepalen welke maatregelen (al) zijn genomen.
- Bijvangst van deze inventarisatie is een aantal goede voorbeelden die we als ambassadeur in kunnen zetten voor hulp in de buurt. Via een interview of filmpje kunnen de ambassadeurs extra aandacht krijgen.
- Verschillende doelgroepen met verschillende kenmerken (zogenaamde persona's) vragen om een andere benadering, om er voor te zorgen dat ze een volgende stap kunnen/willen/durven zetten in het verduurzamen van de eigen woning. Welke benadering werkt, is slechts voor een deel te bepalen op basis van bestaande theoretische inzichten en wordt vaak pas in de praktijk duidelijk.
- Bedrijven zien mogelijkheden. Dat zegt nog niet dat ze deze ook weten te benutten.
- De bestaande aanpak richt zich op voorlopers die wonen (woonden) in seriematig gebouwde slecht geïsoleerde woningen. De nieuwe doelgroep bevat ook mensen die minder openstaan voor de boodschap dat isoleren nodig is. Dit blijkt ook uit gesprekken met bedrijven, adviseurs, onderzoekers. En niet in de laatste plaats in gesprekken met inwoners. De nieuwe aanpak daarom meer verleiden en beïnvloeden om mensen een duwtje in de goede richting te geven.

### *Relatie tussen het project en het NIP*

Tijdens het formuleren van het project heeft de rijksoverheid het (NIP) vastgesteld. Het NIP is bedoeld voor het isoleren van (slecht geïsoleerde) woningen van woningeigenaren die moeite hebben hun woning te verduurzamen. Geld uit het NIP kan worden gebruikt om woningeigenaren te stimuleren en financieel te ondersteunen. De gemeente Zwartewaterland wil in 2023 geld aanvragen voor de aanpak van slecht geïsoleerde woningen.

Het project en de werkzaamheden voor het NIP gaan elkaar versterken. Het project brengt in beeld welke woningen daadwerkelijk slecht geïsoleerd zijn, benadert de eigenaren van deze woningen actief en persoonlijk om ze te bewegen om stappen te zetten om isolerende maatregelen aan te laten brengen.

Via het NIP kunnen woningeigenaren een financiële bijdrage krijgen. Hierbij is het ook mogelijk is om de (materiaal)kosten van zelf genomen maatregelen te vergoeden.

De volgende keuzes zijn gemaakt:

Het project richt zich op:

- het in kaart brengen van de woningvoorraad, zodat duidelijk is waar inspanningen zich op moeten richten;
- het stimuleren en in beweging krijgen van woningeigenaren om een eerste stap te zetten voor het isoleren van de woning. Dit onder meer door het aanbieden van informatie en het uit handen nemen (ontzorging) van het realiseren van maatregelen.

De NIP-gelden worden gebruikt om:

- een regeling in het leven te roepen om woningeigenaren een financiële bijdrage te geven voor het nemen van isolerende maatregelen;
- Doe het zelve te helpen bij het goed isoleren van hun woning;
- Woningeigenaren te ontzorgen bij het krijgen van financiering door advies en begeleiding.

In de doelgroepenanalyse die voor het project is gedaan, bleek dat waarschijnlijk een significant deel van de doelgroep zelf maatregelen kan en wil aanbrengen. Door deze uitkomsten mee te nemen bij de besteding van de NIP-gelden, kan deze doelgroep geholpen worden. Dit is een aanvulling op het bestaande aanbod.

#### *Vervolgaanpak*

Op basis van de uitkomsten van het voortraject gaat de gemeente Zwartewaterland de volgende zaken doen:

1. Het inventariseren van de huidige energetische toestand van koopwoningen. Hiervoor wordt een (digitaal) instrument gemaakt. De inventarisatie is een eerste contactmoment met woningeigenaren en een kans om mensen bewust te maken en te activeren om een (eerste) stap te zetten;
2. Het combineren van een gemeentebrede marketingcampagne en een persoonlijke benadering om woningeigenaren de stappen van bewustwording tot het nemen van maatregelen en blijvende gedragsverandering te laten doorlopen;
3. Het verbeteren van de gekozen aanpak door ervaring op te doen in een startwijk;
4. Het blijven ontwikkelen van de webinars over energiebesparing, de energieadviesgesprekken en het aanbod van bedrijven om woningen te verduurzamen.
5. Het organiseren van bijeenkomsten voor bedrijfsleven om hen te informeren en te betrekken bij de ontwikkelingen.
6. Het organiseren van bijeenkomsten voor woningeigenaren om ze in hun eigen omgeving en via vertrouwde kanalen te informeren.

In fase 4 van Overijssel Verbouwt bouwen we voort op de resultaten van de voorgaande fases. Er zijn nog steeds zaken die onzeker of onduidelijk zijn. Vooral waar het gaat om het activeren van woningeigenaren. In de aanpak wordt – waar nodig - gedifferentieerd naar verschillende doelgroepen om mensen te bereiken. Dit sluit aan bij de uitkomsten van de kennissessies gedrag en ervaring opgedaan in de startwijk.

In de bijlage bij dit plan staan de activiteiten die wij gaan uitvoeren om genoemde zaken te realiseren.

# Projectbeschrijving

## 1. Doelen, resultaten en activiteiten

### **Hoofddoelen**

Eind 2025 is van minimaal 90% van de 2247 particuliere koopwoningen, die gebouwd zijn tussen 1900 en 1992, bekend welke isolatie- en verduurzamingsmaatregelen zijn genomen, zodat de actuele energetische toestand duidelijk is.

Uiterlijk eind 2025 zijn alle eigenaren van een woning met een D, E, F, G label of vergelijkbare energetische toestand persoonlijk en actief benaderd en hebben gerichte informatie gehad over:

- waarom het verstandig is om hun woning energiezuinig te maken;
- hoe zij hun woning energiezuinig kunnen (laten) maken;
- hoe ze hierbij gebruik kunnen maken van de Zwartewaterlandse aanpak die hen ontzorgt.

### **Subdoelen (te bereiken voor eind 2025):**

- Alle woningeigenaren zijn actief benaderd en is gevraagd naar gegevens over de energetische toestand van hun woning
- Van minimaal 90 % van de woningen gebouwd tussen 1900 en 1992 is bekend welke isolerende maatregelen zijn genomen en of zonnepanelen en een (hybride)warmtepomp is geplaatst;
- Alle woningeigenaren met een woning met een D, E, F, G label of vergelijkbare energetische toestand hebben de mogelijkheid gehad om in een fysieke bijeenkomst of on-line, informatie te krijgen over maatregelen die zij kunnen nemen om de energetische toestand van hun woning zo ver te verbeteren dat deze geschikt is voor verwarmen met een lage temperatuuroplossing.
- Woningeigenaren met een woning met een D, E, F, G label of een hiermee vergelijkbare energetische toestand die hun woning energetisch willen verbeteren hebben in de periode tot en met 2025 de mogelijkheid om zich te laten adviseren en maatregelen uit te laten voeren door ter zake kundige bedrijven

### **Activiteiten:**

De volgende activiteiten worden uitgevoerd om genoemde doelen te bereiken:

- Ontwikkelen instrument voor digitale inventarisatie energetische toestand huizen.
- Huis aan huis inventarisatie energetische toestand bij woningen waarvoor geen gegevens zijn aangeleverd door de woningeigenaar.
- Webinars en fysieke bijeenkomsten "Energiezuinig maken woning met laag label"
- Aanbieden van Energieadviesgesprekken
- Ontwikkelen en uitrollen doelgroepgerichte activiteiten

Bijlage 1 beschrijft de activiteiten en gaat in op planning, kosten en organisatorische aspecten van de activiteiten

## 2. De uitdaging in cijfers

Op basis van analyse van data over de woningvoorraad en over genomen maatregelen is een inschatting gemaakt van de huidige energetische toestand van de woningvoorraad in de gemeente. Deze is in onderstaande tabel weergegeven. Deze gegevens over de voorraad koopwoningen met een slechte energetische toestand zijn uitgangspunt voor het project.

In de tabel staat hoe stapsgewijs het aantal woningen waarvan niet bekend is wat de energetische toestand is, is verkelind. Kolom 2 geeft – als referentie – het aantal woningen dat in het eerste projectplan is genoemd.

Kolom 3 geeft de getallen uit de GIS-omgeving. Het gaat om koopwoningen gebouwd tussen 1900 en 1992 waarvan geen label bekend is of met een vastgesteld label of voorlopig label D,E,F of G. Kolom 4 bevat niet meer de woningen waarvan bekend is dat er maatregelen zijn genomen door DCZ. Tenslotte zijn in kolom vijf de woningen in mindering gebracht waarvan gegevens in kaart zijn gebracht tijdens de inventarisatie in de wijk Dedemsvaart.

| Label woning                      | Eerste projectplan | Actuele filtering februari 2023 in nieuw ingerichte gis omgeving | Na uitfiltering al geïnventariseerde woningen door energie adviseur en door DCZ getroffen maatregelen. | Na uitfiltering inventarisatie proefwoningen buurt Dedemsvaart |
|-----------------------------------|--------------------|--|--|--|
| label D (bouwjaar 1980 t/m 1992)* | 0                  | 423  | 345  | 345  |
| label E (bouwjaar 1900 t/m 1980)  | 358                | 290  | 257  | 253  |
| label F (bouwjaar 1900 t/m 1975)  | 580                | 561  | 505  | 501  |
| label G (bouwjaar 1900 t/m 1977)  | 387                | 364  | 318  | 317  |
| zonder label                      | 275                | 871  | 822  | 822  |
| Totaal aantal woningen            | 1.600              | 2.507  | 2.247  | 2.238  |

- De getallen uit kolom 2 zijn de getallen uit het projectplan voor fase 3.
- Label D is toegevoegd aan de aanpak, omdat de NIP\* aanpak woningen met label D ook betreft
- In de tabel zijn niet opgenomen:
  - Woningen van voor 1900 (monumenten)
  - Woningen in het bezit van (particuliere) verhuurders
  - Woningen met een onbekend label, gebouwd na 1992 (Label C en beter)

\*) Voor het NIP heeft de provincie Overijssel een doelgroepanalyse laten uitvoeren naar aantallen woningen per label. Deze getallen wijken af van de hier genoemde getallen. De aantallen voor het NIP zijn gebaseerd op kengetallen en er is naast label ook gekeken naar inkomen.



### 3. Doelgroep en gedrag

Om de doelen van het project te halen is het belangrijk om rekening te houden met de kenmerken van de doelgroep. In fase 3 van Overijssel Verbouwt is gekeken hoe verschillende typen woningeigenaren tot verduurzaming van hun woning zijn aan te zetten.

Er is gekeken naar geschiedenis en volksaard van de gemeente en streek en gebruik gemaakt van kennis over de doelgroep bij medewerkers van de gemeente. Hierbij is ook gekeken naar kenmerken van bewoners van woningen met een slechter label in Nederland. Belangrijk hierbij is het verband tussen inkomen en (slechte) energetische kwaliteit van - vaak goedkope - woningen.

Samenvattend kunnen de bewoners gekenmerkt worden met de volgende woorden:

- Traditionele normen en waarden, waarbij het geloof een sterke rol speelt
- Behoudend
- Plichtsgetrouw
- Net
- Verantwoordelijk
- Gedegen
- Zuinig/ niet willen verspillen
- Ingetogen, serieus,
- Nuchter
- Afwachtend
- Zelfredzaamheid (en daar trots op zijn)

Voor het project zijn de volgende bevindingen van belang.

- De inwoners in de gemeente is redelijk homogeen. Er is wel verschil tussen de kernen.
- Op basis van opleidingsniveau en inkomen (twee factoren die aan elkaar gerelateerd zijn) is er een onderscheid in een groep inwoners die maatregelen aan de woning laat uitvoeren en een groep inwoners die zelf maatregelen wil uitvoeren.
- Een deel van de doelgroep met een laag inkomen heeft te maken met structurele problemen die door de stijgende energieprijzen worden verstrekt. Daar komt een nieuwe groep bij die niet meer kan rondkomen vanwege stijgende (energie)prijzen.
- Er is een verschil in de populariteit van verduurzamingsmaatregelen. Dit komt onder andere door wat anderen doen, waar maatschappelijke aandacht voor is en of maatregelen bekend en zichtbaar zijn. Ook eerder ervaringen bijvoorbeeld in een vorig huis of ervaringen van bekenden bepalen de populariteit van maatregelen.
- De hoogte van te maken kosten en de mate waarin het dagelijks leven wordt ontwricht zijn belangrijke factoren bij de beslissing om te verduurzamen. Tot een bepaald bedrag is investeren acceptabel, daarboven moet een drempel worden geslecht. Terugverdientijd lijkt minder belangrijk dan de totale kosten. Subsidies verlagen het investeringsbedrag, maar deze verkrijgen kost moeite.

Conclusies

- Woningeigenaren die nog "populairdere" maatregelen kunnen nemen zijn makkelijker te motiveren.
- Voor minder populaire maatregelen is extra inspanning nodig. Dit kan door inzicht te geven in wat anderen doen (hoeveel daken zijn al geïsoleerd), specifiek bepaalde maatregelen te promoten en voor bijvoorbeeld dakisolatie te kijken naar mogelijkheden van doe het zelf en goede uitleg. Zelf doen geeft meer controle op de overlast van het nemen van de maatregel.

#### 4. Organisatie

De werkzaamheden voor de Extra hulp voor eigenaren van woningen met label D, E, F, G vinden plaats in een netwerk van betrokkenen die ieder een bijdrage leveren aan het uiteindelijke resultaat. Deze partijen worden hierna genoemd.

##### **Projectleiding en coördinatie:**

###### Projectteam

Voor het project wordt een projectteam gevormd. Dit bestaat uit de volgende personen:

- Projectleider: De adviseur energiebesparing is de projectleider voor het project;
- Projectmedewerker; een van de medewerkers van team duurzaamheid is betrokken bij het project;

Voor administratieve werkzaamheden is de administratieve ondersteuner van team Duurzaamheid beschikbaar.

De projectleider en projectmedewerker verbinden de verschillende deelactiviteiten en onderhouden contact met de betrokkenen bij deze activiteiten. Zij zorgen voor het tijdig informeren van betrokkenen en het vastleggen van informatie.

De projectleider bewaakt de planning en het budget en is verantwoordelijk voor de voortgang. De programma-regisseur Energietransitie volgt en ondersteunt het projectteam en spreekt de projectleider aan op afwijkingen van het projectplan.

Het projectteam overlegt minimaal wekelijks over de voortgang en aandachtspunten voor de verschillende activiteiten.

In het wekelijkse teamoverleg wordt de rest van team duurzaamheid geïnformeerd en vindt afstemming plaats met de overige activiteiten van het team. Hier wordt afgestemd met andere activiteiten van de gemeente zoals tegengaan energiearmoede, Wijkuitvoeringsplannen, uitvoering NIP en projecten als energieneutraal verbouwen.

De projectleider sluit aan bij overleggen van "Expeditie Overijssel Verbouwt" om ervaringen en kennis uit het project te delen met andere gemeenten en om te leren van de ervaringen van de andere projecten. De gemeente Zwartewaterland is ook deelnemer in het project Energieneutraal Verbouwen van "Overijssel Verbouwt". De adviseur Energiebesparing is voor de gemeente Zwartewaterland de trekker.

Overleg over deelactiviteiten en met interne en externe partners vindt plaats indien nodig. Deze partners zijn hierna genoemd als "Projectdeelnemers" of als "Partners en overige betrokkenen".

##### **Projectdeelnemers:**

Diverse mensen – zowel binnen de gemeente als daarbuiten – zijn nodig om het project te laten slagen en dragen actief bij aan het project:

- Gemeentelijke medewerker communicatie -> uitdenken en uitvoeren communicatiestrategie en verzorgen communicatiemiddelen;
- Projectleider energiearmoede -> afstemmen over samenhang projecten en over benaderen woningeigenaren met beperkte investeringscapaciteit;
- Medewerker sociaal domein -> afstemming activiteiten verschillende vakgebieden, gericht op wederzijdse versterking en samen optrekken, met name richting doelgroep met weinig investeringsruimte;
- Xement (John Bakker) verzorgen webinars en fysieke bijeenkomsten
- DCZ (Egbert Brouwer) Energieadviseur, verantwoordelijk voor de energieadviesgesprekken.

**Partners en overige betrokkenen:**

Naast de projectdeelnemers zijn er diverse personen en organisaties die (kunnen) bijdragen aan het project. Veel van deze partijen zijn in de eerdere fasen van Overijssel Verbouwt betrokken (geraakt). Anderen worden in fase 4 alsnog betrokken.

Het gaat om de volgende partijen\*:

- Partnerbedrijven binnen DCZ
- Provincie Overijssel
- Andere gemeenten en in het bijzonder buurgemeenten
- Rijksoverheid (o.a. NIP-gelden)
- Energiecoaches
- Duurzaam Bouwloket / Klantcontactcentrum
- Klantcontactcentrum van de gemeente
- Opleidingsvereniging Genemuiden (techniekopleiding)
- Bouwend Nederland
- Techniek Nederland
- (Energie)coöperaties Zwartewaterland
- Natuur en Milieu Overijssel
- Vrijwilligersorganisaties
- Verenigingen
- Kerken
- Lokale en regionale bedrijven die woningeigenaren (tegen betaling) kunnen ondersteunen, ontzorgen en maatregelen kunnen treffen
- Platform Duurzaam Klussen
- Bedrijven en organisaties die de gemeente (tegen betaling) kunnen helpen door instrumenten te ontwikkelen of te adviseren.

\*) de lijst is niet volledig en in de loop van de tijd worden partijen toegevoegd en mogelijk verwijderd.

## 5 Kosten en middelen

*Projectkosten (exclusief personeelskosten gemeente):*

|   |                    |
|---|--------------------|
| Ontwikkelen tool voor digitale inventarisatie               | € 5.000,=          |
| Huis aan huis inventarisatie energetische toestand woningen | € 160.000,=        |
| Webinars en fysieke bijeenkomsten                           | € 43.500,=         |
| Energieadviesgesprekken                                     | € 144.000,=        |
| Ontwikkelen en uitrollen doelgroepgerichte activiteiten     | € 30.000,=         |
| Bijeenkomsten voor bedrijven                                | € 5.000,=          |
| <b>Totaal</b>   | <b>€ 387.500,=</b> |

*Kosten exclusief BTW*

*Urenraming inzet personeel gemeente*

|                             |     |
|-----------------------------|-----|
| Projectleider               | 880 |
| Projectmedewerker           | 880 |
| Administratief ondersteuner | 440 |
| Communicatiemedewerker      | 400 |

*Financiering*

De provincie subsidieert 50% van de projectkosten met een maximum van € 200.000,=. Vanuit de gemeente wordt cofinanciering gevraagd. Tevens worden de investeringen van DCZ als cofinanciering ingebracht. De bijdragen zijn als volgt verdeeld over de partijen:

- Cofinanciering gemeente € 85.500,=
- Bijdrage DCZ € 102.000,=
- Subsidie provincie € 200.000,=

Deze cofinanciering bestaat uit werkzaamheden die we op basis van de vastgestelde begroting al zouden doen (energieadviesgesprekken en webinars).

Er wordt 50% cofinanciering gevraagd. Om dit totaal te bereiken worden uren die aan het project besteed worden op geld gewaardeerd en ingebracht als cofinanciering. Deze uren inzet is beschikbaar op basis van de inzet voor verduurzaming van de gebouwde omgeving, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord.

## 6 Projectplanning

Het project start na het indienen van de subsidie aanvraag medio maart 2023. Het project loopt door tot eind 2025.

Hierna zijn de belangrijkste mijlpalen genoemd, gekoppeld aan een tijdstip of periode.

### Uitvoering inventarisatie:

- Eerste inventarisatieronde: augustus – oktober 2023
- Daarna jaarlijkse herhaling in 2024 en 2025

### Webinars en fysieke bijeenkomsten

- Jaarlijks in het najaar, winter en voorjaar (vijf bijeenkomsten per jaar)

### Energieadviesgesprekken

- Doorlopend; gemiddeld 25 per maand

### Activiteiten in samenwerking met organisaties en wijken/kernen

- Datum wordt bepaald in onderling overleg met betrokken organisaties

### Bijeenkomsten bedrijven

- Jaarlijks in mei

## 7 Monitoring voortgang

De volgende indicatoren worden gebruikt om de voortgang te monitoren:

- % koopwoningen met (van origine) een laag label waarvan gegevens ontbreken
- Aantal woningen waar energieadvies is gegeven
- Aantal woningeigenaren dat maatregelen heeft genomen na 1-3-2023 via de door de gemeente aangeboden aanpak
- Aantal woningen dat uit de groep slecht label naar label C of hoger (of vergelijkbare energetische toestand gaat).

Over deze indicatoren en de voortgang van het project wordt gerapporteerd via de reguliere P&C-cyclus.

## 8 Risicomanagement

In fase 3 zijn de onderstaande risico's benoemd. In de tweede kolom van de tabel is beschreven hoe met deze risico's is omgegaan:

| Risico  | Beheersmaatregel   |
|---|--|
| Bepaalde uitvoeringscapaciteit bij uitvoerende bedrijven. | DZC heeft aangegeven jaarlijks minimaal 240 energieadviesgesprekken te kunnen voeren. De bedrijven uit het consortium geven aan de uit de gesprekken voortkomende opdrachten te kunnen uitvoeren binnen een termijn die minder lang is dan in de markt gebruikelijk. Bij de start van fase 4, (na verlening provinciale subsidie) worden afspraken met DCZ hierover bekrachtigd. |
| Prijsontwikkelingen voor energie en materialen.           | Hierop hebben we geen invloed. De markt lijkt te stabiliseren, waardoor prijzen weer redelijk voorspelbaar en onder controle zijn.   |

Voor fase 4 zijn de onderstaande risico's benoemd. In de tweede kolom van de tabel is beschreven hoe met deze risico's wordt omgegaan:

| Risico  | Beheersmaatregel  |
|---|---|
| Woningeigenaren zijn niet bereid om gegevens over genomen maatregelen te delen met de gemeente. | <ul style="list-style-type: none"> <li>In fase 3 is op kleine schaal gekeken of mensen bereid zijn gegevens te delen. Op basis hiervan is de aanpak ontwikkeld.</li> <li>De inventarisatie wordt jaarlijks herhaald om achterblijvers alsnog te bereiken en om gegevens actueel te houden.</li> </ul>   |
| Woningeigenaren willen niet deelnemen aan een webinar.  | <ul style="list-style-type: none"> <li>De inhoud van het webinar wordt zo goed mogelijk op woningen met een slecht label afgestemd om het interessanter te maken</li> <li>De toeleiding naar het webinar wordt geïntensiveerd als onderdeel van de marketingcampagne en doelgroepgerichte activiteiten</li> <li>Er worden andere mogelijkheden ingezet om mensen van (basis)informatie te voorzien die nodig is voor een zinvol energieadviesgesprek</li> </ul> |
| Er zijn woningeigenaren die niet willen verduurzamen  | <ul style="list-style-type: none"> <li>Andere incentives zoeken met behulp van persona analyse die we gedaan hebben.</li> </ul>   |

## Bijlage 1: Uit te voeren activiteiten

| <b>Activiteit</b>   | <b>Ontwikkelen tool voor digitale inventarisatie energetische toestand woningen</b>                     |
|---|---|
| Omschrijving  | Het ontwikkelen van een inventarisatietool voor het door inwoners van Zwartewaterland zelf invullen van |
| Trekker   | Adviseur Energiebesparing   |
| Planning  | April 2023 -mei 2023 (jaarlijks herhaling in zelfde periode)  |
| Kosten  | € 5.000,=   |
| Interne partners  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Medewerker GIS,</li> </ul>                                     |
| Externe partners  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Softwareontwikkelaar</li> </ul>                                |
| <b>Toelichting:</b>   |   |
| <p>Om inzicht te krijgen in het aantal woningen met een label vastgesteld of voorlopig D,E,F,G, waar nog maatregelen getroffen moeten worden, wordt een inventarisatie gedaan. Eerste stap is de inzet van de mogelijkheid om als woningeigenaar de gegevens van je woning door te geven op de site van de gemeente. Hiervoor wordt een tool ontwikkeld waarmee de gegevens eenvoudig zijn door te geven.</p> |   |

| <b>Activiteit</b>  | <b>Huis aan huis inventarisatie energetische toestand woningen</b>   |
|--|--|
| Omschrijving   | Via persoonlijke aanschrijving en huisbezoeken inventariseren van de toestand van woningen met een (vermeend) laag label |
| Trekker  | Adviseur Energiebesparing  |
| Planning   | Juni – juli 2023 (jaarlijks herhaling in zelfde periode)   |
| Kosten   | € 160.000,=  |
| Interne partners   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Medewerker GIS</li> <li>• Medewerker communicatie</li> </ul>                    |
| Externe partners   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Onderzoeksinstelling (bureau of kennisinstelling)</li> </ul>                    |
| <b>Toelichting:</b>  |  |
| <p>Door woningeigenaren waarvan gegevens ontbreken, (jaarlijks) aan te schrijven met de vraag om gegevens over hun woning door te geven, beperken we het aantal woningeigenaren dat direct aan huis benaderd moet worden. Hiervoor is in totaal € 20.000,= voorzien. Niet alle inwoners zullen reageren op het verzoek om hun gegevens on-line door te geven. Daarom worden woningeigenaren waarvan geen gegevens bekend zijn persoonlijk benaderd via een bezoek aan huis. Het onderzoek wordt uitbesteed. De huisbezoeken starten in 2023 en worden – bij nog niet bereikte woningen – herhaald in 2024 en 2025. De gemiddelde kosten per woning zijn begroot op € 100,=. De kosten per woning worden bepaald door het aantal bezoeken dat nodig is om de gegevens te krijgen.</p> |  |

| <b>Activiteit</b>  | <b>Webinars en fysieke bijeenkomsten "Energiezuinig maken woning met laag label"</b>                                  |
|--|---|
| Omschrijving   | Het periodiek verzorgen van bijeenkomsten voor woningeigenaren over mogelijke energiebesparende maatregelen           |
| Trekker  | Adviseur Energiebesparing   |
| Planning   | April 2023 – december 2025 (zes bijeenkomsten per jaar)   |
| Kosten   | € 43.500,=  |
| Interne partners   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Medewerker Communicatie</li> </ul>   |
| Externe partners   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Xement (verzorgen webinar)</li> <li>• DCZ (inhoudelijke bijdrage)</li> </ul> |
| <b>Toelichting:</b><br>Om ervoor te zorgen dat mensen die met verduurzaming van hun woning aan de slag willen over voldoende informatie kunnen beschikken, organiseren we webinars en fysieke bijeenkomsten waar mensen informatie krijgen en vragen kunnen stellen. Webinars worden online geplaatst zodat mensen die de webinars niet bijwonen op een voor hen geschikt moment kunnen terugkijken. |   |

| <b>Activiteit</b>  | <b>Aanbieden van Energieadviesgesprekken</b>   |
|--|--|
| Omschrijving   | Woningeigenaren kunnen een energieadvies aanvragen bij een energieadviseur                                   |
| Trekker  | Adviseur Energiebesparing  |
| Planning   | April 2023 – december 2025   |
| Kosten   | € 144.000,=  |
| Interne partners   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Medewerker Communicatie</li> <li>• Klant contact centrum</li> </ul> |
| Externe partners   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Energieadviseur</li> <li>• Duurzaam Bouwloket</li> </ul>            |
| <b>Toelichting:</b><br>Inwoners van Zwartewaterland die een webinar of fysieke bijeenkomst bijwonen kunnen een energieadviesgesprek aanvragen. In het adviesgesprek wordt aangegeven welke maatregelen in een specifieke woning kunnen worden genomen en waar op moet worden gelet bij het nemen van maatregelen. Met het advies kunnen mensen offertes opvragen bij aanbieders of kunnen via de energieadviseur offertes krijgen van de bij DCZ aangesloten aanbieders.<br>Binnen het project is ruimte voor de uitvoering van 720 energieadviesgesprekken à € 200,=. |  |



| <b>Activiteit</b>  | <b>Ontwikkelen en uitrollen doelgroepgerichte activiteiten</b>   |
|--|--|
| Omschrijving   | Samen met partijen uit de samenleving en adviseurs vormgeven van aansprekende activiteiten en bijeenkomsten voor woningeigenaren in een vertrouwde omgeving.   |
| Trekker  | Adviseur Energiebesparing  |
| Planning   | April 2023 – december 2025. Jaarlijks enkele activiteiten.   |
| Kosten   | € 30.000,= (12 activiteiten)   |
| Interne partners   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Medewerker Communicatie</li> <li>- Kern coördinatoren</li> <li>- Sociaal domein gemeente Zwartewaterland</li> </ul>   |
| Externe partners   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Vrijwilligersorganisaties</li> <li>- Verenigingen</li> <li>- Natuur en milieu Overijssel</li> <li>- Lokale (energie)coöperaties</li> <li>- Kerken</li> <li>- Sponsors (belanghebbende bedrijven en organisaties)</li> </ul> |
| <p><b>Toelichting:</b><br/> Conclusie uit de gedragsessies van Overijssel Verbouwt is dat woningeigenaren via diverse (sociale) netwerken bereikt kunnen worden. Genoemd zijn onder andere kernen, wijken en buurten, sportverenigingen, werk en kerk. Eén generieke aanpak voldoet niet.<br/> Om mensen direct en persoonlijk te bereiken, worden activiteiten ontwikkeld, in samenspraak met vertegenwoordigers van de netwerken. Hoe dit vorm krijgt wordt in de loop van het project uitgewerkt. Hierbij wordt samenwerking gezocht met partijen die ervaring hebben met een doelgroepgerichte benadering.</p> |  |

| <b>Activiteit</b>   | <b>Bijeenkomsten voor bedrijven</b>   |
|---|---|
| Omschrijving  | Jaarlijks een bijeenkomst organiseren met en voor bedrijven die woningeigenaren oplossingen bieden voor het energiezuinig maken van hun woning. |
| Trekker   | Adviseur Energiebesparing   |
| Planning  | April 2023 – december 2025. Jaarlijks een bijeenkomst.  |
| Kosten  | € 5.000,=   |
| Interne partners  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Medewerker Communicatie</li> <li>- Ondernemersloket Zwartewaterland</li> </ul>                         |
| Externe partners  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- OVG Genemuiden</li> <li>- DCZ</li> <li>- Provincie Overijssel</li> </ul>                               |
| <p><b>Toelichting:</b><br/> Conclusie uit de bedrijvenbijeenkomst van Overijssel Verbouwt is dat er mogelijkheden zijn om bedrijven en woningeigenaren aan elkaar te verbinden en marktaanbod beter aan te laten sluiten bij de vraag van woningeigenaren. Bedrijven kunnen en moeten hier zelf invulling aan geven. De gemeente kan faciliteren door bedrijven bij elkaar te brengen en met bedrijven actuele ontwikkelingen te bespreken.</p> |   |